

Olga Ekblom
Investering/Stab

REMISSVAR

Till: Stockholms Stadshus AB
remiss@stadshusab.se

Remiss av Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (2024:25), SSAB 2025/32

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall har av Stockholm Stadshus AB ombetts yttra sig om Boverkets rapport "Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn".

Bolaget har yttrat sig i form av anläggningsägare och avfallsbolag. Tyngdpunkten i synpunkterna ligger i rollen som avfallsbolag då bolaget generellt inte ingår i bygg- och fastighetssektorn.

Bakgrund

Boverks uppdrag har inneburit en genomlysning av nuvarande utmaning i branschen och därefter presentera förslag för att främja en cirkulär bygg- och fastighetssektor. Förslagen utgår ifrån det som Boverket har rådighet inom och presenteras här nedan.

- Utveckling av information och vägledning
- Utveckling av klimatdeklarationer
- Digitaliseringsförslag
- Resurshushållningsplan

Rapporten berör inte frågor om masshantering, delningsekonomin, identifiering av fel och brister samt effektiv användning av befintligt bestånd.

Stockholm Vatten och Avfalls synpunkter

Stockholm Vatten och Avfall välkomnar arbetet med att ställa om till ett cirkulärt hanterande av bygg- och anläggningsmaterial på myndighetsnivå. Bolaget gör redan nu stora insatser för att optimera anläggningarna till att hålla så länge som möjligt, genom att anpassa dem för att de skall kunna underhållas och inte behöva bytas ut i förtid. Det är viktigt att arbeta cirkulärt utan att det äventyrar livslängd och underhållsmässighet.

Stockholm Vatten och Avfall

Stockholm Vatten och Avfall AB org.nr 556969-3111

106 36 Stockholm | Besöksadress: Bryggerivägen 10, Bromma | 08-522 120 00

www.svoa.se | kund@svoa.se

En del av Stockholms stad

Synpunkter från avfallsbolaget

Till att börja med anser Stockholm Vatten och Avfall att under avgränsningar på sidorna 19-20 bör det tydliggöras att byggavfall som omfattas av 15 kap 20§ MB inte berörs i någon större omfattning av rapporten. Det vill säga att författarna inte tittat på förutsättningar för byggavfall som omfattas av kommunalt ansvar.

I förslag 1c på sidan 36 tar utredningen upp att skapa nya verktyg och metoder för att belysa nyttor och mervärden med cirkulär hantering av bygg- och rivningsavfall. Den erfarenhet som bolaget har när undersökning av byggåterbruk har genomförts är att det är viktigt att i detta sammanhang stödja den försörjande sidan av återbruksaffären. Uppsidan i form av klimatdeklaration och ekonomisk besparing ligger normalt på projekt som efterfrågar och använder återanvänt material. Den försörjande sidan har fler nackdelar: det är dyrare att demontera och återanvända än att återvinna vilket ger begränsad möjlighet att tillgodogöra sig åtgärder i klimatredovisningar. Det riskerar att låsa in materialet inom organisationer som kan ha båda sidor av klimatkalkylen och ekonomin inom samma organisation och beslutskedja. Här finns det stor potential i nya verktyg som kan beskriva mervärden för försörjningssidan i återbruksaffären.

Det framhålls på sidan 60 att avsaknaden av ett producentansvar ökar avfallsmängderna. Bolaget har inte bilden av att en koppling mellan producentansvar och minskade avfallsmängder, åtminstone inte för konsumentprodukter. Vidare framhåller utredarna på sidan 61 att ett producentansvar behöver utredas närmare. Stockholm Vatten och Avfall delar uppfattningen och önskar i sammanhanget framföra komplexiteten i producentansvar för produkter som saluförs mot företag likväl som privatpersoner. Avfallet kan utgöra både verksamhetsavfall eller avfall under kommunalt ansvar endast beroende på hur produkten använts snarare än dess egenskaper. Detta skulle även kunna gälla i andra faser av livscykeln. Byggherren som installerat produkten kan ha varit kommersiell medan produkten demonteras/rivs i en "icke yrkesmässig verksamhet". Om inte ett sådant producentansvar utformats korrekt kan det innebära betydande administrativ börda och bekymmer för både producenter och kommuner likväl som myndigheter. Det är av största vikt att kommunala renhållare och Avfall Sverige är del i sådan utredning som beskrivs på sidan 62.

På sidan 66 beskrivs att en möjlig roll för kommunen inom byggåterbruk kan vara att driva återbrukshandel. Det kan vara lämpligt att tydliggöra om utredaren menar att det är kommunen som renhållare eller på annat sätt skulle kunna erbjuda sådan verksamhet. Dessutom efterfrågas en bedömning utifrån kommunallagen eller konkurrenslagstiftning avseende detta. Kommunen sägs även kunna upplåta mark till upplagsverksamhet. Det kan vara tacksamt med ett förtydligande om utredaren menar att kommuner bör planera för upplag och medge upplåtelser eller om det finns möjlighet till att subventionera upplåtelser eller arrende. Det finns dessutom pågående arbete med detta inom Stockholms stad där konkurrensen om ytor är ett återkommande problem.

Sida 70 berör ekonomiska styrmedel bl.a. möjliga avfallsskatter. Utredningen framhåller att ekonomiska styrmedel måste vara träffsäkra och förutsägbara. Stockholm Vatten och Avfall delar utredarens inställning och vill framhålla exemplet med de bekymmer som den ursprungliga förbränningsskatten medförde när den baserats på avfallets ursprung istället för karaktär. Intentionen med eventuella avfallsskatter bör även vara klara med om hur skatter förväntas ha styrande effekter och inte endast budgetära.

Synpunkter från övriga bolaget

Några av förslagen bygger sin genomförbarhet på att digitaliseringsförslagen genomförs, det anser bolaget är en risk. Detta med tanke på den variation av mognad som inblandade aktörer har i sin digitaliseringsprocess. Där kan även angivna specifika format eventuellt skapa oordning och ökade kostnader. Utredningen kan därför behöva vidga hur förslagen ska genomföras för att nå framgång.

På sidan 31 beskriver utredningen CSRD som ett lok i omställningen. Stockholm Vatten och Avfall förstår att utredningen genomfördes innan omnibus-förslaget lagts fram. Däremot skulle det vara önskvärt med ett förtydligande kring hur en eventuell nedbantning av CSRD och annan hållbarhetslagstiftning från EU påverkar arbetet som föreslagits i rapporten.

På sidorna 61 till 62 framhävs att den bristande kunskapen om bland annat kemiskt innehåll i byggnadsdelar kan påverka återanvändningsgraden, detta är en extra viktig aspekt som livsmedelsproducent. Bolaget vill här poängtera vikten av loggboksystem, så som Byggsvarubedömning som bolaget och övriga inom staden använder, som i framtiden kommer underlätta cirkulär hantering av byggmaterial.

Bolaget ser positivt på att införa förslaget "Logistik för återbruk och Avfall (D1)", sida 109, där en integrering med BEAst (Byggbranschens Elektroniska Affärsstandard) föreslås. Att använda befintliga system och standarder är välkommet. Inom investeringsprojekt pågår arbete mot digitala uppföljningssystem där just BEAst är en nyckel i användningen som då även skulle kunna innefatta återbruks- och avfallsflöden.

I kapitel 5 beskriver rapporten kritiska byggmaterial och på sid 91 tas specifikt bristen på cement upp. Stockholm Vatten och Avfall vill här lyfta upp frågan kring material i kontakt med dricksvatten. Bolaget önskar fortsatt full kontroll och valmöjligheter gällande nya och cirkulära byggmaterial i kontakt med dricksvatten. I dagsläget väljs exempelvis inblandning av flygaska i betongen bort då det inte är säkerställt ur hälsosynpunkt att användas. I avloppsverken vill bolaget kunna välja utifrån hållfasthet då svavelväten och kemikalier kan bryta ner betongen.

Christian Rockberger
Verkställande direktör